

המכללה האקדמית נתניה
מבחן בקורס "משפט ותרבות"
ד"ר מיכל עופר צפוני
מועד א', יולי 2011

המבחן עם חומר פתוח. משך המבחן שעתיים וחצי. לא תינתן הארכת זמן.
אין לכתוב יותר מחמישה עמודים, על צידו האחד של הדף.
יש לשים דגש על ניתוח הסוגיות המתעוררות על פי החומרים שנלמדו בקורס, ולא על הבעת עמדות אישיות.

שאלה ראשונה – 50 נקודות

חוק שכר מינימום התשמ"ז – 1987 קובע כי כל עובד זכאי לתשלום מינימלי, הקבוע בחוק, עבור עבודתו. החוק הינו קוגנטי ואין תוקף להסכמת עובד לקבל שכר הנמוך מזה הקבוע בחוק. למרות האמור בחוק זה, מחקרים שנערכו מצביעים על כך כי קיימת הפרה שיטתית ורחבה של תשלום שכר המינימום וקיימים עובדים רבים המרוויחים פחות משכר המינימום, בניגוד לחוק המפורש והקוגנטי.

דוד הינו פועל ניקיון המתגורר במצפה רמון שמעסיקו משלם לו פחות משכר המינימום.

- א. מהן הסיבות האפשריות לכך שדוד אינו תובע ממעסיקו לשלם לו את המגיע לו ע"פ החוק? מהם הנימוקים בעזרתם ניתן לנסות ולשכנע את דוד להגיש תביעה כאמור? (30 נקודות)
- ב. מדוע לדעתכם לפי החומר הנלמד בקורס זה חוק שכר המינימום מופר ע"י מעסיקים ברגל גסה? מה יכולות להיות הסיבות לכך שהמדינה אינה פועלת לשינוי המצב? הסבירו תשובתכם במונחי הקשר בין המשפט לחברה ולתרבות. (20 נקודות)

שאלה שניה – 25 נקודות

ג' הגיע לישראל מאחת הארצות באפריקה עקב מלחמות בלתי פוסקות ותנאי מחייה קשים במולדתו. ג' קיבל אישור שהייה ועבודה בישראל, אך הוא חסר כל השכלה ואינו יודע עברית. הוא הועסק כשוטף כלים במסעדה אך פוטר לאחרונה. יום אחד נתפס ג' כאשר גנב מצרכי מכולת. הסנגוריה הציבורית העמידה לו סניגורית – עו"ד דפנה כהן. התובע מר אבנרי דרש כי יוטל עליו עונש חמור ומרתיע, והשופט מר מנדלבאום הטיל עליו עונש של 6 חודשי עבודות שירות. העונש מאוד חמור עבורו שכן מצבו הכלכלי בכי רע ואם יבצע עבודות שירות לא יוכל לעבוד ולהתפרנס. הוא סבור כי הוענש בחומרה יתרה, בשל סיבות שאינן רלבנטיות לחומרת העבירה שביצע. האם לפי הנלמד בקורס זה אפשר שיש ממש בטענתו? הסבירו תשובתכם.

שאלה שלישית – 25 נקודות

גליה נולדה להורים המתגוררים בקומונה המתנהלת ע"פ עקרונות של שלום ואחוה לאנשים ולבעלי החיים כאחד. על פי עקרונות הקומונה אין לפגוע בשום מצב בבעלי החיים, אין להרגם ואין לאכלם, וכן אין להשתמש בהם לצורכי ניסויים מכל סיבה שהיא. הקומונה עושה כל שביכולתה בכדי להפיץ את תורתה, בין היתר בגני הילדים ובבתי הספר בסביבה מהם היא דורשת שלא להגיש מנות בשריות ונוקטת בפעולות שכנוע כלפי שאר ההורים.
מחקרים רבים שהתפרסמו לאחרונה מעידים על כך כי נגרם נזק רב לילדים שלא אכלו במשך כל שנות ילדותם בשר. מחקרים אלו העלו חששות בהקשר לקומונה ופעילותה במשרד הבריאות. מנכ"ל המשרד אף הבהיר להורי הקומונה כי אם לא יאכילו את ילדיהם בבשר לפחות פעמיים בשבוע, ייאלץ משרדו לפנות לביהמ"ש ולדרוש כי למען טובת הילדים – יוצאו מביתם ויועברו להתגורר במקום אחר.

- א. הסבירו את החששות של משרד הבריאות מנקודת המבט הרב תרבותית. (12 נקודות)
- ב. חוו דעתכם על סמך החומר שנלמד בקורס האם חוק שיורה להורים להאכיל ילדיהם בבשר לפחות פעמיים בשבוע יוכל לפתור את הבעיה המתוארת או אולי עדיף לנקוט בדרך אחרת לשינוי המצב? (13 נקודות)

בהצלחה

